

Järfälla kommun
Rektorn vid Sandvikskolan

Beslut för grundskola med särskoleelever

efter tillsyn av Sandvikskolan
i Järfälla kommun

Tillsyn av Sandvikskolan

Skolinspektionen genomför tillsyn i Järfälla kommun under våren 2012. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen. Sandvikskolan besöktes av Skolinspektionen mellan den 23 maj 2012 och den 24 maj 2012.

Helhetsbedömning

Sandvikskolan är en skola som i flera avseenden uppfyller skollagens och andra skolförfattningars bestämmelser. Rektorn tar ett övergripande ansvar som chef och pedagogisk ledare, och har god kunskap om det dagliga arbetet i verksamheten.

Andelen elever som minst når kunskapskraven är relativt hög, men det redovisas stora skillnader mellan årskurserna. Tillsynen visar också att det finns brister avseende kvalitetsarbetet, främst vad gäller dokumentationen av elevernas samlade resultat på ämnes-, årskurs- och skolnivå. Bristen innebär att skolan därmed saknar verktyg för att analysera de skiftande resultaten.

Vidare visar tillsynen brister i åtgärdsprogrammen, samt att det i vissa fall saknas åtgärdsprogram för elever som placerats i skolans kommunövergripande särskilda undervisningsgrupp. Även om eleverna har beslut på placeringen från Järfälla kommun, utgör placering i särskild undervisningsgrupp en sådan särskild stödåtgärd som ska anges i åtgärdsprogram.

Det finns även lärare i skolan som saknar utbildning för de ämnen eller årskurser de i huvudsak undervisar i. Detta gäller särskilt grundsärskoleverksamheten i Sandviksskolan.

Skolinspektionen pekar i denna tillsyn på ett antal områden som huvudmannen måste åtgärda. Mot denna bakgrund fattar Skolinspektionen följande beslut.

Beslut

Föreläggande

De beskrivna bristerna som Skolinspektionen konstaterat vid tillsynen av Sandvikskolan i Järfälla kommun måste åtgärdas för att huvudmannen ska uppfylla författningarnas krav och eleverna därmed ska få den utbildning de har rätt till. En utförligare redogörelse av konstaterade brister finns nedan under rubriken Skäl för beslut.

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Järfälla kommun att senast **den 21 september 2012** avhjälpa påtalade brister genom att vidta nedanstående åtgärder.

De vidtagna åtgärderna ska samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Särskilt stöd

Om det befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås ser rektor inte till att behovet skyndsamt utreds och att beslut om åtgärdsprogram fattas.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med Särskilt stöd.

I detta ingår att:

- Rektorn ser till att beslut fattas om åtgärdsprogram som anger vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas (3 kap. 9 § skollagen).

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Rektorn tar inte fullt ut ansvar för skolans resultat och för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete vid skolenheten samt omsätter inte alltid resultaten i åtgärder för att uppfylla de nationella målen.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

I detta ingår att:

- Rektorn tar ansvar för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning, utvärdering och utveckling av utbildningen (4 kap. 4 § skollagen).
- Rektorn tar ansvar för att kvalitetsarbetet är dokumenterat (4 kap. 6 § skollagen).

Personalkompetens

Lärare som används har inte utbildning för den undervisning de ska bedriva.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med Personalkompetens.

I detta ingår att:

- Se till att de lärare som används har utbildning för den undervisning de ska bedriva (2 kap 13 § skollagen, 2 kap 3 § 1985 års skollag, 33 § lag om införande av skollagen).

Skäl för beslut

Föreläggande:

Bedömningsområde: Särskilt stöd

Bedömning:

Om det befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås ser rektor inte till att behovet skyndsamt utreds och att beslut om åtgärdsprogram fattas.

Motivering:

Enligt skollagen ska ett åtgärdsprogram utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn, men kan överklagas av elevens vårdnadshavare.

De åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del av uppfyller inte författningarnas krav. De saknar i flera fall beskrivning av konkreta åtgärder för hur skolan ska tillgodose elevens behov. De saknar även redogörelse för hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas, samt överklagandehänvisning. Tillsynen visar att det pågår ett utvecklingsarbete för att förbättra åtgärdsprogrammen. Vid rektorsintervjun tog Skolinspektionen också emot skolans nya utvecklade och mer omfattande formulär för åtgärdsprogram. Dessa formulär innehåller bland annat information om överklagande, men saknar utrymme för att beskriva hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Vidare har, för några av eleverna som är placerade i en särskild undervisningsgrupp, åtgärdsprogram inte utarbetats, trots att eleverna bedöms vara i behov av särskilt stöd och därför placerats i den särskilda undervisningsgruppen.

Tillsynen visar att om det befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, fattar rektor inte alltid beslut om åtgärdsprogram. Av utredningen framgår att åtgärdsprogrammen saknar redogörelse för hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Järfälla kommun föreläggs att åtgärda bristen.

Författning:

3 kap. 9 § skollagen

Bedömningsområde: Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen**Bedömning:**

Rektorn tar inte fullt ut ansvar för skolans resultat och för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete vid skolenheten samt omsätter inte alltid resultaten i åtgärder för att uppfylla de nationella målen.

Motivering:

Enligt skollagen ansvarar rektorn för att det vid skolan bedrivs ett kvalitetsarbete som består i att systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen. Enligt skollagen ska det systematiska kvalitetsarbetet dokumenteras.

Skolinspektionen har tagit del av hur elevernas måluppfyllelse sammanställs och redovisas. Uppgifterna anges företrädesvis i skolans kvalitetsredovisning. Kvalitetsredovisningen är ett dokument som utgörs av en kommungemensam mall med ett större antal rutor att kryssa i, eller fylla i med text. Redovisningen riktar sig till kommunen, och bland annat efterfrågas generella kunskapsresultat för årskurs 3 (andel elever som når målen i svenska, svenska som andraspråk och matematik) och årskurs 5 (andel elever som når målen i samtliga ämnen). För årskurs 3 uppges andelen elever som uppnått de nationella målen vara 43 procent. För årskurs 5 redovisas inga uppgifter alls om måluppfyllelse till kommunen.

I den övriga dokumentation som Skolinspektionen begärt in uppges samma andel gällande årskurs 3 vara 57 procent. Dokumentationen av elevernas kunskapsnivå framstår därmed som oklar. För årskurs 5 anges till Skolinspektionen de uppgifter som saknas i kvalitetsredovisningen; dock redovisas inte resultaten i varje enskilt naturorienterande respektive samhällsorienterande ämne. Av sammanställningen framgår således inte hur måluppfyllelsen ser ut i respektive ämne, vilket gör att resultaten inte fullt ut går att analysera och följa upp.

Vid intervjun uppger rektorn att hon skaffar sig en klar bild av elevernas resultat på en skolövergripande nivå genom regelbundna klasskonferenser, och genom att ta del av elevernas individuella utvecklingsplaner. Rektorn påpekar vidare att kommunens direktiv för ifyllande av ovan nämnda kvalitetsmall är att texten ska hållas mycket kort; något rektorn själv inte tycker är bra. Någon annan systematisk och övergripande dokumentation av elevernas samlade resultat på ämnes-, årskurs- och skolnivå finns emellertid inte.

I samband med faktakontrollen av Skolinspektionens beslut beskriver rektorn ytterligare det utvecklingsarbete som regelbundet sker. Diskrepansen och bristerna i skolans redovisning av elevernas resultat visar dock att det saknas verktyg för att inom ramen för skolans utvecklingsarbete analysera och åtgärda de

skiftande resultaten. Rektorn tar därmed inte fullt ansvar för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete, och omsätter inte alltid resultaten i åtgärder för att uppfylla de nationella målen. Verksamheten uppfyller inte författningarnas krav och Järfälla kommun föreläggs att åtgärda bristen.

Författning:

4 kap. 4 och 6 §§ skollagen

Bedömningsområde: Personalkompetens**Bedömning:**

Lärare som används har inte utbildning för den undervisning de ska bedriva.

Motivering:

Av 1985 års skollag framgår att huvudmän är skyldiga att använda lärare som har en utbildning avsedd för den undervisning de i huvudsak ska bedriva. Enligt lagen om införande av skollagen ska 1985 års skollag tillämpas gällande lärare som enligt den nya skollagen saknar utbildning för att undervisa i skolan och som har anställts före den 1 juli 2011.

I Sandviksskolan arbetar pedagogisk personal som är anställda före den 1 juli 2011. Skolan har inkommit med uppgifter över vilken utbildning personalen har och i vilka ämnen och klasser de undervisar. Skolinspektionen kan konstatera att det i skolan finns pedagogisk personal som huvudsakligen undervisar i ämnen eller årskurser som de inte har utbildning för. Det gäller exempelvis undervisning i grundsärskolan.

Av utredningen framgår att inte alla lärare på skolan har utbildning för den undervisning de bedriver. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Järfälla kommun föreläggs att åtgärda bristen.

Författning:

2 kap. 13 § skollagen, 2 kap 3 § 1985 års skollag, 33 § lag om införande av skollagen

Bakgrund

Måluppfyllelse

Kunskapsresultat

Läsåret 2010/2011 genomförde 14 elever i årskurs 3 nationella ämnesprov i svenska och matematik. Enligt den nationella statistiken uppnådde 100 procent av eleverna kravnivån i fem av åtta delprov i svenska. I de tre återstående delproven uppnåddes kravnivån av 93, 79 respektive 71 procent av eleverna. Av de sju delproven gällande matematik nådde 100 procent av eleverna kravnivån i fyra av delproven. I de tre återstående delproven uppnåddes kravnivån av 93, 86 respektive 71 procent av eleverna.

I skolans redogörelse till Skolinspektionen uppges 57 procent av eleverna i årskurs 3 ha uppnått de nationella målen i svenska och matematik år 2011. I skolans kvalitetsredovisning till kommunen uppges andelen elever som nådde de nationella målen för samma elevgrupp i de aktuella ämnena vara 43 procent. Vad gäller skolans elever i årskurs 5 uppger skolan i verksamhetsredogörelsen till Skolinspektionen att mellan 92 och 100 procent av eleverna når de nationella målen i samtliga ämnen år 2011. Här anges dock inte elevernas måluppfyllelse i varje ämne inom de samhällsorienterande ämnena (SO) och de naturorienterande ämnena (NO). I skolans kvalitetsredovisning till kommunen saknas redovisning av kunskapsresultat för årskurs 5.

Diskrepansen och bristerna i skolans redovisning av elevernas resultat visar på att skolan delvis saknar underlag för att bedriva ett systematiskt kvalitetsarbete.

I grundsärskolan uppges samtliga elever, enligt då gällande läroplan, uppnå de individuellt formulerade målen läsåret 2010/2011.

Resultat av värdegrundsarbetet

Hösten 2011 genomförde Skolinspektionen en enkät med frågor till pedagogisk personal, föräldrar och elever i årskurs 5 i Sandviksskolan. Enkäten avser att ge indikatorer på hur väl skolan fungerar inom ett antal områden. Vad gäller frågor som rör värdegrunden svarar samtliga elever "stämmer helt och hållet" eller "stämmer ganska bra" på påståendena "Jag känner mig trygg i min skola" och "I min skola bryr sig elever och lärare om varandra".

Genom egna enkäter gällande trygghet, relationer, mobbning, kränkning m.m. uppger skolan att de har erhållit motsvarande resultat, som visar på att elever och föräldrar upplever skolan som en trygg och säker miljö. Enligt skolan finns det dessutom en kammungemensam rutin för trygghet och arbetsro i kommunens skolor. Vidare har varje klass kamratstödjare som samarbetar med skolans trygghetsgrupp, där olika personalkategorier ingår. Rektorn och lärarna uppger vid intervju att skolans egna ordningsregler, plan mot kränkande behand-

ling samt en kommungemensam plan för trygghet och arbetsro ligger till grund för det dagliga arbetet med skolans värdegrund. Eleverna i grundskolan omfattas också av skolans värdegrundsarbete. I detta arbete läggs tyngdpunkten på den muntliga dialogen mellan skolpersonal, elever och föräldrar. Skolans värdegrundsarbete framstår i dokumentation och genom intervjuer som förankrat hos såväl personal som elever och föräldrar. I samtal med eleverna framkommer att eleverna trivs i skolan.

Alla elever ges inte möjligheter att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Skolinspektionen pekar i detta beslut på ett par områden, där skolan behöver vidta åtgärder för att förbättra elevernas kunskapsresultat, eller där författningarna inte följs.

Beskrivning av Sandvikskolan

Sandvikskolan är en skola i kommundelen Viksjö i Järfälla kommun, med 27 elever i förskoleklass och 137 elever i årskurserna 1-5. I skolan finns en kommunövergripande särskild undervisningsgrupp för elever med diagnos inom autismspektrat. Skolan har också grundsärskola.

Skolan leds av en rektor som till sin hjälp har en biträdande rektor och tre utvecklingsledare. I skolan finns tillgång till elevhälsa i form av läkare, skolsköterska, kurator och psykolog. Rektorn och biträdande rektor, som är utbildad specialpedagog, ingår också i elevhälsogruppen. Vidare pågår, enligt rektorn, rekrytering av specialpedagog. Speciallärare finns inom skolan.

I ärendets slutliga handläggning har deltagit Ing-Marie Littmann.

På Skolinspektionens vägnar

Anna Rydin
Enhetschef

Anna Blom
Utredare

Bilagor:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet och verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut. Fritidshem vid fristående skolor inspekteras i anslutning till tillsynen av den fristående grundskolan. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan

information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).